

SA's Leading Past Year

Exam Paper Portal

You have Downloaded, yet Another Great Resource to assist you with your Studies 😊

Thank You for Supporting SA Exam Papers

Your Leading Past Year Exam Paper Resource Portal

Visit us @ www.saexampapers.co.za

VOORBEREIDENDE EKSAMEN

2022

NASIENRIGLYNE

GESKIEDENIS VRAESTEL 1 (10791)

25 bladsye

1. BRONGEBASEERDE VRAE

1.1 Die volgende kognitiewe vlakke word gebruik om brongebaseerde vrae te ontwikkel:

Kognitiewe vlakke	Historiese vaardighede	Gewig van vrae
VLAK 1	<ul style="list-style-type: none"> • Uittreksel van bewyse uit bronne • Keuse en organisasie van relevante inligting uit bronne • Definieer historiese konsepte/terme 	<p>30% (15 punte)</p>
VLAK 2	<ul style="list-style-type: none"> • Interpretasie van bewyse uit bronne • Verduidelik inligting wat uit bronne versamel is • Ontleed bewyse uit bronne 	<p>40% (20 punte)</p>
VLAK 3	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreteer en evalueer bewyse uit bronne • Bespreek bronne om die nuttigheid, betroubaarheid, vooroordeel en beperkings te bepaal • Vergelyk en kontrasteer interpretasies en perspektiewe wat in bronne aangebied word en verkry 'n onafhanklike gevolgtrekking 	<p>30% (15 punte)</p>

1.2 Die inligting hieronder dui aan hoe brongebaseerde vrae geassesseer word:

- In die nasien van brongebaseerde vrae moet krediet aan enige ander geldige en relevante standpunte, argumente, bewyse of voorbeelde gegee word.
- In die toekenning van punte, moet klem geplaas word op hoe die vereistes van die vraag aangespreek is.
- In die nasienriglyne word die vereistes van die vraag (vaardighede wat aangespreek moet word) asook die vlak van die vraag kursief aangedui.

2. OPSTELVRAE

2.1 Die opstelvrae vereis dat kandidate:

- In staat sal wees om hul argumente te struktureer in 'n logiese en samehangende wyse. Hulle moet die relevante inligting kies, organiseer en saamvoeg sodat hulle 'n redelike reeks feite of 'n effektiewe argument kan aanbied om die vraag wat gestel word, te beantwoord. Dit is noodsaaklik dat 'n opstel 'n inleiding, 'n samehangende en gebalanseerde liggaam van bewyse en 'n gevolgtrekking het.

2.2 Nasien van opstelvrae

- Nasieners moet daarvan bewus wees dat die inhoud van die antwoord beïnvloed sal word deur die handboeke wat by die sentrum gebruik word.
- Kandidate kan enige ander relevante inleiding en/of gevolgtrekking hê as dié wat by 'n spesifieke opstel nasienriglyn vir 'n spesifieke opstel ingesluit is.
- Wanneer oop-einde, brongebaseerde vrae geassesseer word, moet leerders krediet kry vir enige ander relevante antwoorde.

2.3 Globale assessering van die opstel

Die opstel sal holisties (in sy geheel) geassesseer word. Hierdie benadering vereis dat die nasienier die algehele produk evalueer, sonder om die komponente dele afsonderlik aan te teken. Hierdie benadering moedig die leerder aan om 'n individuele mening te bied deur geselekteerde feitelike bewyse te gebruik om 'n argument te ondersteun. Daar sal nie van die leerder verwag word om bloot 'feite' weer te gee om 'n hoë punt te behaal nie. Hierdie benadering ontmoedig leerders om 'model' antwoorde voor te berei en hulle te reproduseer sonder om die spesifieke vereistes van die vraag te oorweeg. Holistiese assessering, in teenstelling met inhoudsgebaseerde assessering, penaliseer leerder nie vir ontoereikende taal nie. Klem word op die volgende geplaas:

- Die konstruksie van die argument
- Die toepaslike seleksie van feitelike bewyse om die argument te ondersteun
- Die leerder se interpretasie van die vraag

2.4 Assesseringsprosedures van die opstel

2.4.1 Hou die sinopsis in gedagte wanneer die opstel beoordeel word.

2.4.2 Tydens die lees van die opstel moet regmerkies toegeken word vir 'n relevante inleiding, (wat deur 'n kolpunt in die nasienriglyn aangedui word) die belangrikste aspekte/liggaam van die opstel wat die lyn van argument onderhou/verdedig (wat deur kolpunte in die nasienriglyn aangedui word) en 'n relevante slot (wat deur 'n kolpunt in die nasienriglyn aangedui word).
Byvoorbeeld, in 'n opstel waar daar vyf (5) hoofpunte is, kan daar sewe (7) regmerkies wees.

2.4.3 Hou die PEEL-struktuur in gedagte tydens die nasien van 'n opstel.

P	Punt: Die kandidaat stel die opstel bekend deur 'n argumentslyn duidelik te stel/n belangrike punt te maak. Elke paragraaf moet 'n punt insluit wat die belangrikste hoofgedagte (argumentslyn) ondersteun wat in die inleiding bekendgestel is.
E	Verduideliking: Die kandidaat moet die hoofgedagte in meer detail verduidelik en hoe dit verband hou met die vraag wat gestel word (argumentslyn).
E	Voorbeeld: Kandidate moet die vraag beantwoord deur inhoud te kies wat relevant is vir die argumentslyn. Relevante voorbeelde moet gegee word om die argumentslyn te onderhou.
L	Skakel: Kandidate moet verseker dat die argument regdeur volgehou word en samehangend geskryf word.

2.4.4 Die volgende simbole MOET gebruik word wanneer 'n opstel geassesseer word:

- Inleiding, hoofaspekte en gevolgtrekking nie behoorlik gekontekstualiseer nie
^
- Verkeerde stelling _____
- Irrelevante stelling |
|
|
- Herhaling R
- Analise A√
- Interpretasie I√
- argumentslyn LOA ⇕

2.5 Die matriks

Gebruik van die matriks in die nasien van opstelle

In die nasien van opstelle moet die kriteria soos voorsien in die matriks gebruik word. Let op na die inhoud en aanbieding by die assessering van die opstel. By die snypunt van die inhoud en aanbieding, gebaseer op die sewe bevoegdheidsvlakke, moet 'n punt toegeken word.

- (a) Die eerste nasien van uitgebreide skryfwerk sal wees om te bepaal tot watter mate die hoofaspekte gedek word en om die **inhoudsvlak** (op die matriks) aan te dui.

I	VLAK 4	

- (b) Die tweede lesing van uitgebreide skryfwerk hou verband met die vlak (op die matriks) van **aanbieding**.

I	VLAK 4	
A	VLAK 3	

- (c) Ken 'n algehele punt toe met die gebruik van die matriks.

I	VLAK 4	}26–27
A	VLAK 3	

	VLAK 7	VLAK 6	VLAK 5	VLAK 4	VLAK 3	VLAK 2	VLAK 1*
AANBIEDING 	Baie goed beplande en gestruktureerde opstel. Goeie sintese van inligting. Het 'n goed gebalanseerde, oorspronklike argument ontwikkel met bewyse.	Baie goed beplande en gestruktureerde opstel. 'n Relevante argument is gevolg. Bewyse gebruik om die argument te verdedig. Poog om 'n onafhanklike gevolgtrekking uit die bewyse te maak om die argument te ondersteun.	Goed beplande en gestruktureerde opstel. Poog om 'n duidelike argument te ontwikkel. Gevolgtrekking gemaak uit bewyse om die argument te ondersteun.	Argument beplan en gestruktureer. Bewyse tot 'n sekere mate gebruik om argument te ondersteun. Slotsom bereik op grond van bewyse.	Toon soms bewys van 'n gestruktureerde en beplande argument. Poog om 'n argument vol te hou. Gevolgtrekking nie duidelik ondersteun deur bewyse nie.	Poging aangewend om antwoord te struktureer. Grootliks beskrywend of poog om argument te ontwikkel. Geen poging om 'n gevolgtrekking te maak nie.	Weinig of geen poging om die opstel te struktureer nie.
INHOUD 	Argument deurgaans volgehou en verdedig. Onafhanklike gevolgtrekking gemaak uit bewyse om die argument te ondersteun.						
VLAK 7 Vraag is ten volle beantwoord. Inhoudskeuse ten volle relevant tot argument wat gevolg is.	47 – 50	43 – 46					
VLAK 6 Vraag is beantwoord. Inhoudskeuse relevant tot argument wat gevolg is.	43 – 46	40 – 42	38 – 39				
VLAK 5 Vraag grotendeels beantwoord. Inhoud toereikend en relevant.	38 – 39	36 – 37	34 – 35	30 – 33	28 – 29		
VLAK 4 Vraag herkenbaar in antwoord. Sommige weglatings of irrelevante keuse van inhoud.			30 – 33	28 – 29	26 – 27		
VLAK 3 Keuse van inhoud hou verband met vraag, maar beantwoord dit nie. Hou soms nie verband met die vraag nie. Weglatings.				26 – 27	24 – 25	20 – 23	
VLAK 2 Vraag ontoereikend beantwoord. Inhoud skraal.					20 – 23	18 – 19	14 – 17
VLAK 1* Vraag ontoereikend beantwoord of glad nie. Ontoereikend of irrelevante inhoud.						14 – 17	0 – 13

* **Riglyne vir die toekenning van 'n punt vir Vlak 1:**

- Vraag glad nie aangespreek nie/heeltemal irrelevante inhoud; geen poging om die opstel te struktureer nie. = 0
- Antwoord sluit basiese en oor die algemeen irrelevante inligting in, geen poging om die opstel te struktureer nie. = 1 – 6
- Vraag onvoldoende aangespreek en vaag; min poging om die opstel te struktureer. = 7 – 13

AFDELING A: BRONGEBASEERDE VRAE**VRAAG 1: HOE HET DIE MARSHALL-PLAN KOUE OORLOG-SPANNING TUSSEN DIE VERENIGDE STATE VAN AMERIKA (VSA) EN DIE SOWJETUNIE (USSR) VANAF 1947 VERERGER?**1.1 1.1.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 1A – L1]*

- Wydverspreide honger
  - Werkloosheid
  - Behuisingstekorte
- (3 x 1) (3)

1.1.2 *[Definisie van historiese konsep uit Bron 1A – L1]*

- Regeringstelsel waar private eienaarskap nie toegelaat word nie
    - Staatseienaarskap van die ekonomie/klaslose samelewing
    - Die rykdom van die land word gelykop verdeel en produksiemiddele deur die staat beheer word
- (Enige ander relevante antwoord) Enige (1 x 2) (2)

1.1.3 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 1A – L1]*

- Om hongersnood in die groot oorlogsgebiede te voorkom
  - die verwoesting van daardie gebiede so vinnig as moontlik te herstel
  - Om ekonomiese heropbou te begin
- (3 x 1) (3)

1.1.4 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 1A – L1]*

- Om die verspreiding van kommunisme in Wes-Europa te voorkom
  - Stabiliseer die internasionale orde op 'n wyse wat gunstig is vir die ontwikkeling van politieke demokrasie en vryemark ekonomieë
  - 'n Ekonomiese plan om die Koue Oorlog-spanning verder te versterk vir die VSA om sy oorheersing aan die USSR te bewys
  - Amerikaanse ekonomiese strategie om die dollar/geldeenheid uit te brei en te versterk
- Enige (2 x 1) (2)

1.1.5 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1A – L2]*

- USSR en die Russiese satellietstate het die Marshall-plan as 'n kapitalistiese plan deur die VSA beskou.
  - Hulle wou hulleself nie met die VSA assosieer nie weens die Koue Oorlog-spanning/ sien dit as 'n slenter van die VSA
  - Hulle het in kommunisme geglo.
  - Die Russiese satellietstate is verlei/gelok om by kapitalisme aan te sluit en kommunisme verontagsaam
- (Enige ander relevante antwoord) Enige (1 x 2) (2)

1.2 1.2.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 1B – L1]*

- Molotov (1 x 1) (1)

1.2.2 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1B – L2]*

- Die Marshall-plan het ekonomiese hulp aan Duitsland ingesluit, want tydens WW2 het Duitsland die USSR vernietig.
- Die USSR het geglo dat hulle beheer en vryheid moet hê oor enige ekonomiese hulp wat die Marshall-plan aan Duitsland sou bied.
- Die USSR wou die presiese bedrag geld weet wat elke nasie uit die Marshall-plan sou ontvang.
- Die USSR wou die bepalings en voorwaardes bepaal van die finansiële hulp wat Amerika beoog het om aan ander lande te bied.
- Die USSR het een of ander vorm van deursigtigheid en aanspreeklikheid van die VSA geëis rakende die Marshall-plan.
- Die USSR het 'n vermoede gehad van 'n verborge agenda agter die Marshall-plan wat uiteindelik Europese ekonomieë sou vernietig, terwyl die VSA ongelooflike ekonomiese wins sou maak.
- Hulle het dit beskou as 'n dollar-diplomasie wat by Russiese sake inmeng

(Enige ander relevante antwoord) Enige (2 x 2) (4)

1.2.3 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 1B – L1]*

- 'n plan vir inmenging in die binnelandse sake van ander lande' (1 x 1) (1)

1.2.4 *[Ontleed, interpreteer die bruikbaarheid van Bron 1B – L3]*

- Die bron verwoord die Sowjetunie se negatiewe houding jeens die Marshall-plan.
- Die bron verduidelik die redes vir die USSR se beswaar teen die Marshall-plan, ten spyte daarvan dat ander lande soos Frankryk en Brittanje hul ondersteuning van die VSA se plan bevestig het.
- Verduidelik hoe die VSA die Sowjet-verwerping van die Marshall-plan beskou het
- Toon hoe die USSR vasbeslote was om hul stryd teen kapitalisme en die kommunistiese ideologie na te streef

(Enige ander relevante antwoord) Enige (2 x 2) (4)

1.3 1.3.1 *[Interpretasie van die spotprent, Bron 1C – L2]*

- Dit wys hoe die VSA (W. Averell Harriman – Sekretaris van Handel) – die Marshall-plan – 'n been, gebruik het om Wes-Europa – honde te lok tot die ekonomiese herstelplan in 1947/te beheer/deur die VSA.
- Wes-Europa het pas die verwoestende gevolge van die Tweede Wêreldoorlog gely, en het daarom die Amerikaanse plan gesien as 'n plan om hulle van honger en armoede te red – kwylende honde toon desperaatheid vir die Marshall Plan.
- Die spotprent toon die diepte van armoede in Wes-Europa – vegtende honde, wat die vlak van angs en desperaatheid van daardie lande verteenwoordig.
- Die spotprent beeld uit hoe die VSA die Marshall-plan gebruik het om die lande te beheer wat die ekonomiese plan – hondeleiband – aanvaar het.

(Enige ander relevante antwoord)

Enige (2 x 2) (4)

1.3.2 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1C – L2]***Die Sowjet-spotprenttekenaar spreek 'n negatiewe siening van die Marshall-plan uit:**

- 'n Amerikaanse plan wat daarop gemik is om wins uit arm Europese lande uit te pers (dollardiplomasie)
- Die Marshall-plan word uitgebeeld as 'n been wat gebruik word om Europese lande te lok; dit is in stryd met die 'humanitêre aard' van die plan soos Europese lande geflous is om te glo.
- Europese lande word deur honde verteenwoordig. Dit beeld 'n negatiewe konnotasie uit deur te wys dat hulle desperaat en arm is; en moes staatmaak op die Marshall-plan (monopoliekapitaal).
- Die spotprenttekenaar het geglo dat die Marshall-plan 'n Amerikaanse plan was om arm Europese lande met sy ideologie van kapitalisme te beheer en te beïnvloed.
- Volgens die spotprenttekenaar was die VSA genadeloos en het hulle niks vir die arm lande (vegtende honde en 'n dooie hond) omgee nie/veroorsaak konflik
- Die arm is ekstra lang wat wys dat Amerika sy invloedseer uitbrei

(Enige ander relevante antwoord)

Enige (2 x 2) (4)

1.4 1.4.1 [Onttrekking van bewyse uit Bron 1D – L1]

- 'Verhoogde uitvoer uit Europa'
  - 'EHP- toelae en lenings vir die aankoop van Amerikaanse goedere'
- (2 x 1) (2)

1.4.2 [Verduideliking van historiese konsepte uit Bron 1D – L2]

- Die VSA se ekonomiese herstelplan tydens die Koue Oorlog was om die ekonomieë van die Europese lande wat erg deur die Tweede Wêreldoorlog geraak is, te laat herleef.
  - 'n Amerikaanse ekonomiese plan geïnisieer om kapitalisme in Europa tydens die Koue Oorlog te bevorder.
- (Enige ander relevante antwoord) Enige (1 x 2) (2)

1.4.3 [Interpretasie van bewyse uit Bron 1D – L2]

- Marshall Plan het 'n grondslag gelê vir Westerse moondhede om onder sy vaandel te verenig.
  - Dit het die diplomatieke verhouding tussen Wes-Europese lande gestimuleer en laat herleef.
  - Ekonomiese en politieke interaksie tussen lande wat Amerikaanse ekonomiese hulp na WW2 gesoek het, aangemoedig en gefasiliteer.
- (Enige ander relevante antwoord) Enige (1 x 2) (2)

1.4.4 [Interpretasie van bewyse uit Bron 1D – L2]

- As 'n instelling wat die verhouding tussen regerings en die private sektor sal fasiliteer tussen lande wat aan die Europese Herstelplan deelneem.
  - Dit het die private maatskappye in lande aangemoedig om te belê en met regerings saam te werk om ekonomiese groei te stimuleer.
- (Enige ander relevante antwoord) Enige (1 x 2) (2)

1.5 [Vergelyking van inligting uit Bron 1B en 1D – L3]

- Bron 1B meld dat Rusland die Marshall-plan as Amerikaanse dominansie en imperialistiese stelsel gesien het en Bron 1D verduidelik ekonomiese interafhanklikheid.
  - In beide Bronne 1B en 1D, word die Marshall-plan beskryf as 'n plan om Wes-Europa te red.
  - In beide Bronne 1B en 1D word verduidelik dat die VSA hulp aan Wes-Europese lande verskaf het.
- (Enige ander relevante antwoord) Enige (2 x 2) (4)

- 1.6 *[Interpretasie, analise en sintese van bewyse uit relevante bronne en eie kennis – L3]*

Kandidate moet 'n begrip toon van hoe die Marshall-plan die Koue Oorlog-spanning tussen die Verenigde State van Amerika (VSA) en die Sowjetunie (USSR) vanaf 1947 verhoog het.

- Die Verenigde State van Amerika het die Marshall-plan ingestel om verwoeste Wes-Europese lande na WW2 te help. (Bron 1A)
- Die plan is daarop gemik om wydverspreide honger, werkloosheid en behuisingstekorte te bekamp in lande wat bereid was om die Marshall-plan te aanvaar. (Bron 1A)
- Die plan was egter nie net ekonomies nie, maar ook polities, aangesien daar van lande wat die Marshall-plan aanvaar het verwag is om die ideologie van kapitalisme aan te neem. (Eie Kennis).
- Die Marshall-plan was gerig teen die voorkoming van die verspreiding van kommunisme in Wes-Europa en om politieke demokrasie en vryemarkedonomieë te stabiliseer. (Bron 1A).
- Die Sowjetunie en sy satellietstate het geweier om aan die besprekings oor die Marshall-plan deel te neem. (Bron 1A en 1B).
- Die USSR het die Marshall-plan beskou as 'n imperialistiese en kapitalistiese dollardiplomasie wat daarop gemik was om die Amerikaanse monopoliekapitaal te versterk, in plaas daarvan om lande by te staan. (Eie kennis).
- Die USSR wou vry bly van Amerikaanse ekonomiese imperialisme en oorheersing. (Bron 1B).
- Die Marshall-plan, volgens Bron 1D, het wel prestasies behaal, soos die bekendstelling van opleidingsprogramme om onderlinge verbondenheid tussen regerings en die private sektor te verbeter.
- Marshall-plan is gebruik om die status van die VSA te verbeter. (Eie Kennis)

(Enige ander relevante antwoord)

(8)

Gebruik die volgende rubriek om 'n punt toe te ken.

VLAK	VLAKBESKRYWINGS	PUNTE
VLAK 1	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bewyse op 'n elementêre wyse, bv., toon geen of 'n mate van begrip van hoe die Marshall-plan Koue Oorlog-spanning tussen die VSA en die USSR vanaf 1947 vererger het nie. • Gebruik bewyse gedeeltelik of kan nie 'n paragraaf skryf nie. 	PUNTE 0 – 2
VLAK 2	<ul style="list-style-type: none"> • Bewyse is meestal relevant en hou in 'n groot mate verband met die onderwerp, bv., toon hoe die Marshall-plan Koue Oorlog-spanning tussen die VSA en die USSR vanaf 1947 vererger het. • Gebruik bewyse op 'n basiese manier om 'n paragraaf te skryf. 	PUNTE 3 – 5
VLAK 3	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik relevante bewyse, bv., toon 'n deeglike begrip van hoe die Marshall-plan Koue Oorlog-spanning tussen die VSA en die USSR vanaf 1947 vererger het. • Gebruik bewyse baie effektief in 'n georganiseerde paragraaf wat 'n begrip van die onderwerp toon. 	PUNTE 6 – 8

[50]

VRAAG 2: WAAROM HET BUITELANDSE MAGTE GEDURENDE DIE 1970's BY DIE ANGOLESE BURGEROORLOG BETROKKE GERAAK?2.1 2.1.1 [*Onttrekking van bewyse uit Bron 2A – L1*]

- USSR – 'MPLA'
- USA – 'FNLA/UNITA'
- China – 'FNLA' (3 x 1) (3)

2.1.2 [*Onttrekking van bewyse uit Bron 2A – L1*]

- Fidel Castro (1 x 1) (1)

2.1.3 [*Verduideliking van historiese konsepte Bron 2A – L2*]

- 'n Konflik tussen twee of meer groepe binne dieselfde land. In die geval van Angola, tussen UNITA en ander rebelgroepe aan die een kant en die MPLA aan die ander kant.
(Enige ander relevante antwoord) Enige (1 x 2) (2)

2.1.4 [*Interpretasie van bewyse uit Bron 2A – L2*]

- Die USSR was ook 'n kommunistiese staat en wou die Marxistiese MPLA help en die omverwerping daarvan verhoed.
- Die USSR het teen die belange van die VSA opgetree in die konteks van die Koue Oorlog (wou die verspreiding van kapitalisme beperk).
- Die USSR wou die hulpbronne van Angola hê (bv., olie, diamante).
- Die USSR wou Angolese basisse hê (Angola het uitstekende toegang tot die Atlantiese Oseaan vir Russiese skepe gebied).
- Die USSR wou die ineenstorting van kommunisme in Angola voorkom/die verspreiding van kommunisme in Afrika bevorder.
- Die USSR het Kuba ondersteun as 'n gevolmagtigde wat die MPLA ondersteun het.
(Enige ander relevante antwoord) Enige (2 x 2) (4)

2.2 2.2.1 [Onttrekking van bewyse uit Bron 2B – L1]

- 'dit is op 'n groter skaal as teenoor enige ander land in suider-Afrika.'
- (1 x 1) (1)

2.2.2 [Onttrekking van bewyse uit Bron 2B – L1]

- Olie-installasies
  - Benguela-spoorlyn
  - Plaaslike spoorinstallasies
  - Hawe-installasies
  - Damme
  - Brûe
  - Elektrisiteitslyne
  - Ystermyne
  - Fabriek
- Enige (4 x 1) (4)

2.2.3 [Interpretasie van bewyse uit Bron 2B – L2]

- Hulle wou die MPLA/sy bondgenote verswak.
  - Ekonomiese skade sal die MPLA se oorlogspoging verswak.
  - Om minder geld te hê, lei direk tot minder militêre krag.
  - Hulle wou die MPLA dwing om oor te gee.
- (Enige ander relevante antwoord) Enige (1 x 2) (2)

2.2.4 [Interpretasie van bewyse uit Bron 2B – L2]

- Dit was polities gevaarlik omdat dit veelrassig en Marxisties was.
  - As Angola toegelaat word om te slaag, sal dit die ideologiese grondslae van apartheid vernietig.
  - Angola was ook 'n veiligheidsbedreiging: Angola het ANC-opleidingskampe toegelaat.
- (Enige ander relevante antwoord) Enige (1 x 2) (2)

2.3 2.3.1 [Onttrekking van bewyse uit Bron 2C – L1]

- ‘Dit het Sowjet-wapens gehad, maar nie die mense wat in staat was om dit te hanteer nie.’ (1 x 1) (1)

2.3.2 [Onttrekking van bewyse uit Bron 2C – L1]

- 480 spesialiste, wat 4 opleidingskampe opgerig en 16 infanterie-eenhede en vyf-en-twintig mortierbatterye en lugafweermasjiengeweerpunte georganiseer het
  - Span weermagdokters
  - 115 voertuie
  - Geskikte kommunikasienetwerk
  - 650-man bataljon soldate
  - Spesiale magte
  - Masjiengewere
  - Ligte artillerie
  - Persoonlike vuurwapens
  - Groot 75 mm-gewere
  - Drie 82 mm mortiere
- Enige (4 x 1) (4)

2.3.3 [Interpretasie/Ontleding van bewyse uit Bron 2C – L2]

- Hulle wou nie hul vyande waarsku nie.
  - Hulle wou die verrassingselement hê.
  - Hulle wou nie hê die Amerikaners moet daarvan weet en dalk ingryp nie.
  - Hulle wou nie hê iemand moes hulle keer voor hulle daar kon kom nie.
  - Hulle wou nie 'n internasionale voorval skep nie.
- (Enige ander relevante antwoord) Enige (1 x 2) (2)

2.3.4 [Interpretasie/Ontleding van bewyse uit Bron 2C – L2]

- Carlota was 'n leier in 'n slawe-opstand/geveg vir vryheid – Kuba het hulself gesien as vegters vir Angolese vryheid.
  - Die Kubane wou as vryheidsvegters gesien word.
  - Inspirerende figuur in Kuba: gepaste naam vir 'n belangrike sending.
  - Hulle wou hulde bring aan die Kubaanse voorvaders wat weens slawehandel gesterf het.
- (Enige ander relevante antwoord.) Enige (1 x 2) (2)

2.3.5 [Evaluering van vooroordeel uit Bron 2C – L3]

- Hierdie bron is geskryf deur 'n pro-Kubaanse skrywer, GC Marquez en sal natuurlik die Kubane en hul aktiwiteite in Angola bevoordeel.
  - Die skrywer was 'n vriend van Castro – hy sou bevooroordeel in sy/Kuba se guns gewees het en die Kubane ondersteun het om die MPLA te help.
  - Die skrywer was self 'n kommunist – hy sou die kommunistiese MPLA/Kuba bevoordeel.
  - Die skrywer was 'n kommunist en sou natuurlik teen die kapitalistiese UNITA/SA/VSA wees.
  - Die bron is eensydig: Dit gee net die Kubaanse kant.
  - Die bron laat na om die UNITA/SA/VSA-perspektief te verskaf.
- (Enige ander relevante antwoord) Enige (2 x 2) (4)

2.4 2.4.1 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2D – L2]*

- Kuba help Angola – die Kubaanse soldate marsjeer saam met die Angolese.
- Kuba het militêre bystand aan Angola verleen – van die soldate dra gewere.
- Kuba en Angola is bondgenote – daar is 'n Kubaanse en 'n Angolese vlag saam.
- Die Kubane is trots op hul betrokkenheid by Angola – hulle het 'n herdenkingseël uitgereik.
- Operasie Carlota was 'n sukses – die Kubane herdenk die gebeurtenis.

(Enige ander relevante antwoord) Enige (2 x 2) (4)

2.4.2 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2D – L2]*

- Die Kubane het geglo dat hul betrokkenheid by Angola positief was.
- Die Kubane het geglo dat hulle die stryd in Angola gewen het.
- Hulle het geglo dat hulle Angola/die MPLA gered het.
- Hulle het hul betrokkenheid by Angola as 'n sukses beskou.
- Hulle het geglo dat hulle gewen het in hul stryd teen Suid-Afrika en UNITA/ Hulle het geglo dat die kommuniste gewen het.

(Enige ander relevante antwoord) Enige (1 x 2) (2)

2.5 *[Vergelyking van bewyse uit Bron 2C en 2D – L3]*

- 2C: Kuba het soldate verskaf om die MPLA by te staan. 2D: Dit wys Kubaanse soldate met MPLA-soldate.
- 2C: Kuba het wapens vir die MPLA verskaf. 2D: Dit wys soldate wat wapens dra.
- 2C: Kuba het die MPLA ondersteun. 2D: Dit wys Kubaanse soldate sy-aan-sy met MPLA-soldate.
- 2C: Die MPLA het Castro om bystand gevra. 2D: Dit wys Kubaanse soldate met MPLA-soldate.
- 2C: Ons word meegedeel dat Kuba meer hulp verleen het as wat gevra is. 2D: Dit wys baie troepe in die agtergrond.
- 2C: Bron bespreek die Kubaanse ingryping in Angola. 2D: Dit wys duidelik Kubaanse soldate in Angola.
- 2C: Die bron beskou die Kubaanse ingryping in 'n positiewe lig.
- 2D: Die Kubane vier die herdenking van die ingryping.

(Enige ander relevante antwoord) Enige (2 x 2) (4)

2.6 [Interpretasie, analise en sintese van bewyse uit alle bronne en eie kennis – L3]

- Die VSA het UNITA/FNLA ondersteun (Bron 2A).
- Die VSA wou die USSR se belange in Angola teëwerk (eie kennis).
- Zaïre het Holden Roberto/FNLA gehelp (Bron 2A).
- Die Sowjets het die MPLA gehelp (Bron 2A).
- Die USSR, Kuba en die MPLA het 'n gemeenskaplike ideologie (kommunisme) gedeel (Bronne 2A en 2D).
- Kuba het die MPLA bygestaan (Bron 2A, 2C en 2D).
- SA het UNITA bygestaan (Bron 2A en 2B).
- SA/UNITA het ekonomiese teikens aangeval (Bron 2B).
- SAW het groot skade aan die ekonomie van Angola aangerig (Bron 2B).
- Angola is as 'n bedreiging vir Apartheid SA beskou (Bron 2B).
- MPLA was swak sonder hulp van buite (Bron 2C).
- Kuba het verskeie vorme van militêre hulp verskaf (Bron 2C).
- Kuba wou Marxisme bevorder (Bron 2C).
- Kuba het hul betrokkenheid by die Angolese konflik in 'n positiewe lig beskou (Bron 2D).
- Die Angolese Burgeroorlog het 'n volmagoorlog geword wat deur Koue Oorlog-magte georkestreer is/Voortsetting van Koue Oorlog (eie kennis)
- Oorlog aangevuur deur geld wat verkry is uit die verkoop van olie/ diamante aan buitelanders (eie kennis).

(Enige ander relevante antwoord)

(8)

Gebruik die volgende rubriek om 'n punt toe te ken.

VLAK	VLAKBESKRYWINGS	PUNTE
VLAK 1	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bewyse op 'n elementêre wyse. Toon min begrip van hoekom buitelandse moondhede gedurende die 1970's by die Angolese Burgeroorlog betrokke geraak het. • Gebruik bewyse gedeeltelik om oor onderwerp te rapporteer of kan nie oor onderwerp verslag doen nie. 	PUNTE: 0 – 2
VLAK 2	<ul style="list-style-type: none"> • Bewyse is meestal relevant en hou in 'n groter mate verband met die onderwerp. Toon 'n begrip van hoekom buitelandse moondhede gedurende die 1970's by die Angolese Burgeroorlog betrokke geraak het. • Gebruik bewyse uit die bronne op 'n basiese wyse. 	PUNTE: 3 – 5
VLAK 3	<ul style="list-style-type: none"> • Bewyse is relevant en hou verband met die onderwerp. Toon deeglike begrip van waarom buitelandse moondhede gedurende die 1970's by die Angolese Burgeroorlog betrokke geraak het. • Gebruik bewyse effektief in 'n georganiseerde paragraaf wat 'n begrip van die onderwerp toon. 	PUNTE: 6 – 8

[50]

VRAAG 3: VOOR WATTER PROBLEME HET DIE VRYHEIDSRYERS TE STAAN GEKOM TOE SEGREGASIE OP BUSVERVOER GEDURENDE DIE 1960's IN VSA UITGEDAAG IS?

3.1 3.1.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 3A – L1]*

- Rosa Parks (1 x 1) (1)

3.1.2 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 3A – L1]*

- 'Bloed is vergiet en lewens is amper verloor ...' (1 x 1) (1)

3.1.3 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 3A – L2]*

- Gesegregeerde fasiliteite op alle openbare vervoermiddele het dit moeiliker gemaak vir swart burgers om te reis.
- Die Afro-Amerikaners het arrestasie of polisie-brutaliteit in die gesig gestaar as hulle die slegs-wit sitplekke in die bus of openbare fasiliteite by bushaltes gebruik het.
- Afro-Amerikaners kon nie met die interstaat busse reis nie omdat hulle as minderwaardig behandel is en nie toegelaat is om met die blankes in die suidelike state te integreer nie.

(Enige ander relevante antwoord) Enige (1 x 2) (2)

3.1.4 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 3A – L2]*

- Die studente is bemoedig deur die oorwinning van die Burgerregtebeweging in Montgomery, waar die howe wette goedgekeur het wat alle busvervoer en fasiliteite gedesegegreer het.
- Die studente was aktiewe deelnemers aan die 'sit-ins' wat gelei het tot die desegregasie van openbare fasiliteite.
- Hulle was vasbeslote om segregasie in 'n nie-gewelddadige manier te beëindig, veral in die suidelike state van Amerika wat voortgegaan het om die Jim Crow-wette te beoefen/
- Die studente se doel was om die implementering van die wette wat onlangs aangeneem is om segregasie in Amerika te beëindig, te toets.
- Dit was nog 'n vorm van protes wat uiteindelik tot gelykheid in Amerika sou bydra.

(Enige ander relevante antwoord) Enige (1 x 2) (2)

3.1.5 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 3A – L2]*

- Die Vryheidsryers het nasionale en internasionale aandag gevestig op die groter stryd om burgerregte, wat nuwe aktiviste en organiseerders na die Burgerregtebeweging gelok het
- Die Vryheidsryers het meer steun vir die Burgerregtebeweging regoor die land geïnspireer en gemobiliseer/ Dit was 'n strategie wat hulle gebruik het om nasionale en internasionale blootstelling en ondersteuning te kry.
- Blankes in die noorde het die geweld teen die Vryheidsryers gesien. Hulle het ook teen die segregasione in die suide gedraai.
- Dit het groot druk op die federale regering geplaas om betrokke te raak en by die hofuitspraak en die grondwet van Amerika te hou.
- Die Vryheidsryers het op busse van Washington, D.C. na Jackson, Mississippi gereis, die ryers het gewelddadige opposisie in die diep suide ontlok, wat na nasionale steun gelei het.
- Die Vryheidsryers het die regering gedwing om die hofuitspraak in werking te stel.
- Die Kennedy-administrasie was verleë oor die nasionale opspraak en is gedwing om gelykheid te beoefen en segregasie in Amerika te beëindig.
- Uitgebreide mediaberigte oor die Vryheidsritte het Amerika, wat voorstanders van demokratiese beginsels was, nasionaal en internasionaal in die verleentheid gestel, veral toe Sowjet-Rusland, 'n kommunistiese land, oor die gewelddadige aanvalle begin berig het.

(Enige ander relevante antwoord)

Enige (1 x 2)

(2)

3.2 3.2.1 *[Definisie van 'n historiese konsep uit Bron 3B – L1]*

- Die proses om die skeiding van twee groepe te beëindig, gewoonlik met verwysing na rasse.
- Die proses om die skeiding van verskillende rasse-, godsdiens- of kulturele groepe te beëindig na aanleiding van die menseregte-verklaring.

(Enige ander relevante antwoord)

Enige (1 x 2)

(2)

3.2.2 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 3B – L2]*

- Vryheidsryers het probeer om "slegs blankes" toilette en middagetetoonbanke by busstasies in Alabama, Suid-Carolina en ander suidelike state te gebruik. Hulle doel was om segregasie op interstaatlike busse en busterminals uit te daag.
- Die hof het beslis dat fasiliteite wat bedoel is om passasiers wat oor staatslyne reis te bedien, soos busstasie-badkamers en kafees, geïntegreer moes word. Maar beide uitsprake is wyd geïgnoreer, wat burgerregte-aktiviste aangespoor het om die aandag op die staat se voortgesette segregasie te vestig.
- Vryheidsryers was groepe Burgerregte-aktiviste, wit en swart, wat in 1961 aan Vryheidsritte deelgeneem het, op busritte deur die Amerikaanse Suide om teen gesegregeerde busterminals te betoog.
- Hulle plan was om New Orleans, Louisiana op 17 Mei te bereik om die sewende herdenking van die Hooggeregshof se Brown v. Board of Education se besluit te herdenk, wat beslis het dat segregasie van die land se openbare skole ongrondwetlik was.

(Enige ander relevante antwoord)

Enige (2 x 2)

(4)

3.2.3 [Onttrekking van bewyse uit Bron 3B – L1]

- Stemreg
- Desegregasie van die busse
- Publieke akkommodasie (3 x 1) (3)

3.2.4 [Onttrekking van bewyse uit Bron 3B – L1]

- 'deelnemers aan die Vryheidsritte vir haar verseelde koeverte met hul testamente gegee het, in die geval van hul dood.' (1 x 2) (2)

3.3 3.3.1 [Onttrekking van bewyse uit Bron 3C – L1]

- Brandbomme na die bus geslinger
- Die passasiers wat die bus ontvlug het, is aangerand
- Bloedige en wrede aanrandings het die Vryheidsryers en sommige omstanders beseer (onstabiel) en gehawend gelaat.
- Een het 53 steke nodig gehad.
- Nege is gehospitaliseer. (3 x 1) (3)

3.3.2 [Interpretasie van bewyse uit Bron 3C – L2]

- Die Burgerregtebeweging se betogingswyses het meer effektief geword om segregasie te beëindig, die KKK, rassistiese polisie en ander wit regeringsamptenare het saamgewerk om die oppergesag van die blankes in Amerika te verdedig.
(Enige ander relevante antwoord.) Enige (1 x 2) (2)

3.3.3 [Onttrekking van bewyse uit Bron 3C – L1]

- 'Brandslange'
- 'Polisiehonde' (2 x 1) (2)

3.3.4 [Interpretasie en evaluering van die betroubaarheid van Bron 3C – L3]

Die bron is BETROUBAAR omdat:

- Die 12-jarige het die aankoms van die interstaatlike bus gesien wat die aktiviste vervoer het wat op 14 Mei 1961 wreed deur die Klansmanne aangeval is
- Dit is bevestig deur Bron 3D. Die bus wat die aktiviste vervoer het, en op 14 Mei 1961 in Anniston, Ala. aan die brand gestee is, die foto's van die gebrande bus is geraam en in verskeie Amerikaanse museums opgehang wat die gebrande bus in Anniston weerspieël, wat in 'n ramspoedige dag vir Amerika ontaard het.
- Die wit oppergesag wat die aktiviste aangeval het, opdrag gegee is deur Eugene "Bull" Conner, ondersteun deur J. Edgar Hoover. Die regeringsamptenare het verskeie rassistiese en wrede aanvalle op die Afro-Amerikaners gedurende die 1960's gemagtig soos in hierdie bron genoem met betrekking tot hul laakbare daad op 14 Mei 1960.
(Enige ander relevante antwoord) Enige (2 x 2) (4)

3.4 3.4.1 [Interpretasie van bewyse uit Bron 3D – L2]

- Die prentjie beeld uit hoe die bus wat die Vryheidsryers vervoer het, verbrand is en die passasiers aangeval is.
- Die digte rook in die bus wys dat die busaanvallers van plan was om die reis van die aktiviste van een suidelike staat na die ander state te stop.
- Die brandende bus wys dat die bedoeling van die aanvallers was om die aktiviste dood te maak, wat vrees by die lede van die Burgerregtebeweging ingeboesem het.
- Die foto vestig die aandag op die rassegeweld en -haat in die suidelike state van Amerika in die 1960's.
- Die fotograaf wys dat die CRM ook deur die blankes ondersteun is – die wit man op die foto wat die swart vrou vertroos.
- (Enige ander relevante antwoord) Enige (2 x 2) (4)

3.4.2 [Interpretasie van bewyse uit Visuele Bron 3D – L2]

LEERDERS KAN STEL DAT DIE REAKSIE NEGATIEF WAS OF POSITIEF MAAR MOET HUL ANTWOORD ONDERSTEUN.

- (a)
- Die foto het aan die nasie en volgelinge van die Burgerregtebeweging bewys dat die federale regering traag was of versuim het om te reageer op die wrede aanvalle en rassistiese geweld wat teen die Vryheidsryers uitgeoefen is.
  - Hierdie foto het meer anti-rassistiese Amerikaners aangemoedig om by die Burgerregtebeweging aan te sluit of dit te ondersteun wat destyds nie-gewelddadige vorme van protes vir 'n goeie doel gebruik het.
  - Meer Vryheidsryers sou deur die foto aangemoedig word om in te tree en die protes in die suidelike state van Amerika te versterk.
- (Enige ander relevante antwoord) Enige (1 x 2) (2)
- (b)
- Die Klansmanne sou voel dat hul planne doeltreffend was, en hulle kon die Vryheidsryers-integrasiestrategieë stopsit.
  - Die onderdrukkers sou hierdie foto sien as 'n goeie bron wat die Burgerregtebewegings en die Vryheidsryers sou afskrik of bedreig.
- (Enige ander relevante antwoord) Enige (1 x 2) (2)

3.5 [Vergelyking van bewyse in Bronne 3C en 3D – L3]

- Bron 3C meld dat die Vryheidsryers se bus deur die rassistiese gepeupel aan die brand gesteeek is en Bron 3D beeld die Greyhound-interstaatlike bus uit wat aan die brand gesteeek is deur die Klansmanne wat beplan het om die Vryheidsryers se betoging in die suide te stop.
- Bron 3C meld dat die KKK met die polisie en FBI saamgespan het in die beplanning van die bose aanvalle op die Vryheidsryers en Bron 3D toon dat die regering, polisie en FBI selfvoldaan of tevrede was aangesien hulle nie daarin geslaag het om die gewelddadige voorval op 14 Mei 1960, in Anniston te voorkom nie/Daar is geen bewyse van polisiebeskerming nie.

(Enige ander relevante antwoord) Enige (2 x 2) (4)

3.6 [Interpretasie, evaluering en sintese uit relevante bronne – L3]

Kandidate moet die volgende aspekte in hul antwoorde insluit:

- Die Vryheidsryers wat nie-gewelddadige strategieë gebruik het om segregasie te beëindig, is wreed aangeval, byna vermoor en tronk toe gestuur deur die rassiste of uit oppergesag. (Bron 3A).
  - Die wrede aanvalle en die gebrande bus wat die aktiviste vervoer het, was goed georkestreerde planne deur die KKK in samewerking met die polisie en die FBI (Bron 3A).
  - Die meeste van die Vryheidsrit-aktiviste is gearresteer en beboet of borgtog geweier, en is dus aan wrede rassistiese aanvalle in die tronk onderwerp (Bron 3A).
  - Die sit-ins het die studente wat aan die Vryheidsritte deelgeneem het, voorberei op verwagte rassistiese aanvalle, dus het hulle verklaar dat hulle vasbeslote was om te sterf in die soeke na die beëindiging van segregasie in die busse en openbare fasiliteite (Bron 3B).
  - Diane Nash het geweet dat die Vryheidsryers kan sterf aan die hande van die verdedigers van die Jim Crow-wette in die suidelike state, dus moes hulle hul testamente teken en verseël voordat hulle aan die betoging deelgeneem het (Bron 3B).
  - Die Vryheidsryers is amper dood op 14 Mei 1961, in Anniston Ala., toe 'n woedende KKK-skare die bus verbrand het, die passasiers, media en omstanders aangeval het (Bron 3C).
  - Die aanvalle op die Vryheidsryers was goed georkestreer en uitgevoer omdat die KKK saamgewerk het met die polisie en FBI-rassiste wat hulle vooraf die reisplan van die Vryheidsryers gegee het, dus was daar geen onmiddellike reaksie van die staatsamptenare nie (Bron 3C).
  - Brandslange en polisiehonde is deur die polisie gebruik om die Burgerregtebeweging se vorme van betogings te stop (Bron 3C).
  - Die bestuurders van die interstaatlike busse was huiwerig om die Vryheidsryers te bestuur, slegs enkeles wat die studente ondersteun het, het hulle gereed gemaak vir die ergste aanvalle (Eie Kennis).
  - Die busse met die Vryheidsryers is verbrand, bande is afgekap en die passasiers aangeval (Bron 3D).
- (Enige ander relevante antwoord) (8)

Gebruik die volgende rubriek om 'n punt toe te ken:

VLAK	VLAKBESKRYWINGS	PUNTE
VLAK 1	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bewyse op 'n elementêre wyse, bv., toon geen of min begrip tydens die verduideliking van die probleme wat die Vryheidsryers in die gesig gestaar het toe hulle segregasie op interstaatbusvervoer gedurende die 1960's in die VSA uitgedaag het. • Gebruik bewyse gedeeltelik of kan nie 'n paragraaf skryf nie. 	0 – 2
VLAK 2	<ul style="list-style-type: none"> • Bewyse is meestal relevant en hou verband met die onderwerp, bv., toon 'n mate van begrip tydens die verduideliking van die probleme wat die Vryheidsryers in die gesig gestaar het toe hulle segregasie op interstaatbusvervoer gedurende die 1960's in die VSA uitgedaag het. • Gebruik bewyse op 'n basiese wyse om 'n paragraaf te skryf. 	3 – 5
VLAK 3	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik relevante bewyse, bv., demonstreer 'n deeglike begrip tydens die verduideliking van die probleme wat die Vryheidsryers in die gesig gestaar het toe hulle segregasie op interstaatbusvervoer gedurende die 1960's in die VSA uitgedaag het. • Gebruik bewyse baie effektief in 'n georganiseerde paragraaf wat 'n begrip van die onderwerp toon. 	6 – 8

[50]

AFDELING B: OPSTELSKRYF**VRAAG 4: DIE UITBREIDING VAN DIE KOUE OORLOG: GEVALLESTUDIE: VIËTNAM**

[Beplan en bou 'n oorspronklike argument gebaseer op relevante bewyse met behulp van analitiese en interpretasie vaardighede – L3]

SINOPSIS

Kandidate moet die konvensionele oorlogvoeringstrategie wat die Verenigde State van Amerika toegepas het en wat deur die guerrilla-taktieke van die Viëtkong tydens die Viëtnamese Oorlog tussen 1965 en 1975 oorweldig is, krities bespreek.

HOOFASPEKTE

Kandidate moet die volgende in hul reaksie insluit:

Inleiding: Kandidate moet die vraag kontekstualiseer deur te verwys na die konvensionele strategieë wat deur die Verenigde State van Amerika aangeneem is wat oorweldig is deur die guerrilla-taktieke van die Viëtkong tydens die Viëtnamese Oorlog tussen 1965 en 1975.

Kandidate moet aandui hoe hulle van plan is om hul argument te ondersteun.

UITBREIDING**VSA strategieë:**

- Redes vir die VSA se ontplooiing van troepe na Viëtnam
- Klein dorpie-stelsel/Strategiese Hamlet-program (VSA en die Suid-Viëtnam-regering het nuwe dorpe geskep en probeer om dorpenaars (boere) te skei van (guerrillas) wat misluk het.
- Golf van Tonkin-resolusie (1964) het aan President Johnson wye militêre magte gegee wat gelei het tot die toename van oorlogvoering in Viëtnam.
- VSA se lug-bomaanval 'Operasie Rolling Thunder' (konvensionele oorlogvoering)
- 'Operation Ranch Hand' – gebruik chemikalieë om woude (Agent Orange) en gewasse (Agent Blue) te vernietig
- VSA het jong en onervare soldate na Viëtnam gestuur.
- VSA het seek- en vernietig-missies (My Lai-Slagting) gebruik om dorpe te vernietig, ondersteun deur Viëtkong (dit het gelei tot 'n groot aantal burgerlike sterftes).
- Die rol van die media, studente en ontwapeningsbewegings om druk op die Amerikaanse regering te plaas om uit Viëtnam te onttrek.
- President Nixon se Viëtnamiseringsbeleid/insluitend WHAM (Winning the hearts and minds of the Viëtnamese) was 'n poging deur die VSA om uit oorlog te onttrek en om hul eer te herstel.
- VSA het alle troepe teen 1973 onttrek en Noord-Viëtnam het in 1975 beheer oor Saigon oorgeneem.

(Enige ander relevante antwoord)

Viëtkong strategieë:

- Noord-Viëtnam het militêre ondersteuning van die USSR en China ontvang, dus het die Vietming en Viëtkong toegang tot sommige moderne wapens gehad.
  - Guerrilla-oorlogvoering is effektief deur die Viëtkong gebruik, ondersteun deur Vietming uit die noorde en het taktieke gebruik soos fopmyne, ondergrondse tonnells, tref-en-trap en sabotasie.
  - Tet Offensive (1968) is deur die Vietming en Viëtkong geloods teen stedelike sentrums en VSA-basisse regdeur Viëtnam.
  - Die plaaslike Viëtnamese bevolking het die Viëtkong ondersteun om hul land te bevry.
  - Ho Chi Minh-roete wat deur Vietming (Noord) gebruik word om Viëtkong in die Suide te ondersteun.
  - Die Viëtkong het sy steunbasis vergroot as gevolg van die taktieke wat teen die VSA-soldate gebruik is.
  - Viëtnamese was verenig in die verdediging van hul land.
- (Enige ander relevante antwoord)

GEVOLGTREKKING:

Kandidate moet hul argument met 'n relevante gevolgtrekking bind.

[50]

VRAAG 5: ONAFHANKLIKE AFRIKA: DIE KONGO

[Beplan en bou 'n oorspronklike argument gebaseer op relevante bewyse met behulp van analitiese en interpretasie vaardighede]

SINOPSIS

Kandidate moet verduidelik of hulle met die stelling saamstem of nie. Om met die stelling saam te stem, moet hulle verduidelik hoe Mobuto Sese Seko se politieke, ekonomiese, sosiale en kulturele beleid nie suksesvol was om verandering teweeg te bring nadat hulle onafhanklikheid van België in die 1960's verkry het nie. Indien kandidate nie met die stelling saamstem nie, moet hulle hul argument met relevante historiese bewyse staaf.

HOOFASPEKTE

Kandidate moet die volgende aspekte in hul reaksie insluit:

INLEIDING

Kandidate moet die vraag kontekstualiseer deur te verwys na Mobutu se swak leierskap en oneffektiewe/skadelike politieke en ekonomiese beleid. Hulle moet standpunt inneem en aandui hoe hulle van plan is om hul argument te ondersteun.

UITBREIDING**Agtergrond :**

- Mobutu het in die chaotiese jare aan bewind gekom, onmiddellik na onafhanklikheid van België verkry was, 'n tydperk wat gekenmerk was deur geweld en onrus.

Polities:

- Mobutu Sese Seko het deur 'n militêre staatsgreep aan bewind gekom.
- Hy het geglo in 'n gesentraliseerde staat.
- Mobutu Sese Seko het die Kongo in 'n eenpartystaat verander – sy party was MPR.
- Mobutu het 'n diktator geword.
- Opposisiepartye is stilgemaak en daar was bewyse van tronkstraf en menseregteskendings.
- Die Kongo was hoogs gefragmenteer volgens etniese lyne/verdelings.
- Mobutu was 'n instrument van die Weste (veral van die VSA) in die Koue Oorlog in Afrika.
- Hy het 'n persoonlikheidskultus geskep met homself in die middel van die Kongo se nasionale identiteit. (Mutisme)
- Die Kongo het 'n eenpartystaat geword binne die eerste vyf jaar vandat hy onafhanklikheid verkry is met alle opposisie onderdruk.
- Is deur die VSA ondersteun omdat hy as 'n anti-kommunistiese bondgenoot gesien is.
- 'n Beleid van Zaïrianisasie is ingestel wat geskoolde buitelanders of diegene wat strategiese bestuursposisies beklee met die ongeskoolde plaaslike inwoners vervang het - wat gelei het tot wanadministrasie en wanbestuur in politieke leiersrolle.
- Mobutu het lewenslank as president gebly tot sy dood.
(Enige ander relevante antwoord)

Ekonomies:

- Doel was om die ekonomie te ontwikkel of te diversifiseer, ekonomiese groei en werkskepping te bevorder om alle burgers te bevoordeel.
- Het 'n kapitalistiese ekonomie van België geërf.
- Oorgeskakel om kapitalisme en buitelandse investering te bevorder wat die weste effektief toegang tot Zaïre se hulpbronne gegee het.
- Mobutu se ekonomiese beleid is gekenmerk deur nepotisme en kleptokrasie wat gelei het tot die skepping van 'n ryk, magtige elite wat sy getrou was aan Mobutu.
- Swak ekonomiese beleid het gelei tot die afname in die toestand van infrastruktuur soos paaie.
- Persoonlike verryking en vermorsing van hulpbronne (bv. op sy paleis by Gbadolite)
- Inflasiekoerse het 100% bereik en maatskaplike welsyn is gesny.
- Produksie en uitvoere het afgeneem.
- Het buitelandse hulp aanvaar. Blumenthal-verslag – Blumenthal was die Wêreldbankvertegenwoordiger in Zaïre. In 'n uitgelekte verslag het hy gesê daar is geen kans dat die land ooit sy skuld sal terugbetaal nie.
- Kongo word afhanklik van buitelandse hulpbeleggings, bv. van die Wêreldbank.
(Enige ander relevante antwoord)

Sosiale en kulturele beleide

- Implementeer 'n beleid van *Authenticate* (oorspronklik) om inheemse gebruike en oortuigings te bevorder), ook genoem Afrikanisering.
  - Vervang Christelike name met Afrika-name.
  - Kleredrag: die dra van Westerse-styl pakke is verbode en vervang met 'n abakos wat 'weg met die pak' beteken.
- (Enige ander relevante antwoord)

GEVOLGTREKKING

Kandidate moet hul argument met 'n relevante gevolgtrekking bind.

[50]

VRAAG 6: BURGERLIKE SAMELEWING BETOGINGS VAN DIE 1950'S TOT DIE 1970's: DIE SWARTMAGBEWEGING IN DIE VSA

[Beplan en bou 'n oorspronklike argument gebaseer op relevante bewyse met behulp van analitiese en interpretasie vaardighede – L3]

SINOPSIS

Kandidate moet verduidelik tot watter mate die Swartmag-filosofie die lewens van Afro-Amerikaners wat in die VSA gewoon het, in die 1960's en 1970's verander het. Daar word van kandidate verwag om die rol wat Malcolm X, Stokely Carmichael en die Black Panther Party gespeel het, te beklemtoon.

HOOFASPEKTE

Kandidate moet die volgende aspekte in hul reaksie insluit:

INLEIDING

Kandidate moet aandui tot watter mate die Swartmag-filosofie die lewens van Afro-Amerikaners wat in die VSA gewoon het, in die 1960's en 1970's, verander het.

UITBREIDING

Die impak van die filosofie van die Swartmag-beweging op Afro-Amerikaners

- Geglo in die konsepte van selftrots en selfagting/selfrespek, wat by Afro-Amerikaners ingeskerp moes word.
- Beginsels van Swartmag (doen dinge vir jouself, beheer politiek in hul gemeenskappe; wees trots op hul eie kultuur en verdedig hulself) teen rasse-onderdrukking en manipulasie;
- Bevordering van swart belange en bekommernisse
- Die filosofie van Swartmag het na vore gekom as 'n poging om die swak lewensomstandighede van Afro-Amerikaners aan te spreek.

Malcolm X het hom bepleit vir swart skeiding, selfbeskikking (Swart Nasionalisme), selfrespek en selfdisipline.

- Opgeroep vir selfgeldig (aggressiwiteit) in hul revolusie teen onderdrukking, bv., rasonluste by Watts
- Afro-Amerikaners aangemoedig om op te staan teen wit Amerikaanse owerhede in die nastrewing van vryheid, geregtigheid en gelykheid op enige manier wat moontlik was.
- Bevorder die konsep van 'Swarttrots (selfagting-respek-hulp)

In 1966 het **Stokely Carmichael** die 'Swartmag' slagspreuk '*Black is beautiful*' gewild gemaak en Afrika-trots bevorder.

- Bepleit die uitsluiting van 'wit' liberale as 'n filosofie vir Afro-Amerikaners
- Hy het geglo dat die strategie van geweldloosheid misluk het as gevolg van die voortdurende geweld wat deur wit Amerikaners teen Afro-Amerikaners gebruik is.
- Afrika-klere/Afro-haarstyle/musiek/letterkunde/erfenis is bevorder as 'n simbool van Swart trots.

Die rol van die Black Panther Party

- Die Black Panther Party (BPP) is in 1966 deur Bobby Seale en Huey Newton gestig.
- Die BPP was betrokke by die inisiëring en ondersteuning van Black Power-programme, dit wil sê, gemeenskapsgebaseerde programme en voedingskemas (anti-armoedesentrums), het begin met programme wat verantwoordelik was vir die verdediging van Afro-Amerikaners teen polisiebrutaliteit. Daar is gefokus op die sosio-ekonomiese toestande van Afro-Amerikaners en hulle het ook verskeie gemeenskapsoorlewingsprogramme bedryf.
- Die Tienpunt-plan het gedien as die Black Panther se manifes wat sy sosiale, politieke en ekonomiese uitgangspunte en doelwitte gedek het.
- Die Tienpunt-plan het ten doel gehad om te verseker dat Afro-Amerikaners gelykheid in onderwys, behuising, indiensneming en burgerregte bereik deur die vraag na vryheid, volle indiensneming, ordentlike behuising, die skep van 'n behoefte om die ware geskiedenis van Afro-Amerikaners te leer, polisiebrutaliteit en die moord op Afro-Amerikaners te beëindig, en die verskaffing van gratis gesondheidsorg.
- Die Black Panther Party het by straatpatrollies betrokke geraak, polisie-aktiwiteite gemonitor en hulself verdedig deur gewere te dra (militante benadering) om die voortslepende polisiebrutaliteit te stop.

(Enige ander relevante antwoord)

GEVOLGTREKKING

Kandidate moet hul argument met 'n relevante gevolgtrekking saambind.

[50]

TOTAAL: 150